

Piotr Mierzona

"Ewangelie wczoraj i dziś", Józef Łach, Rzeszów 2002 : [recenzja]

Resovia Sacra. Studia Teologiczno-Filozoficzne Diecezji Rzeszowskiej 12,
363-365

2005

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ks. Józef Łach, *Ewangelie wczoraj i dziś*, Rzeszów 2002, ss. 176.

W serii Homo paedagogicus jako druga część trylogii: Biblia w rękach pedagoga (katechety) powstała książka: „Ewangelie wczoraj i dziś”. W oparciu o najważniejsze pisma w Nowym Testamencie tj. Ewangelie wg czterech ewangelistów przedstawił Autor „wzorce ideowe i osobowe w kulturze chrześcijańskiej”¹.

W rozdziale 1 (ss. 11-20) przedstawił Autor „Ewangelię” jako „Dobrą Nowinę” i „nową naukę z mocą Jezusa i o Jezusie”, analizując sam termin grecki eu+angelion, zarówno w kontekście wypowiedzi starożytnego świata helleńskiego, jak i pism Septuaginty, oraz nowotestamentalnych. (A). Następnie w formie krótkich opracowań podano odpowiedzi i hipotezy na budzące się, choćby przy pobieżnej lekturze tych pism, pytania: „Dlaczego potrzeba aż czterech Ewangelii?” i „Dlaczego istnieją różnice w Ewangeljach i jak je wyjaśnić?”

W rozdziale 2 (ss. 21-45) zaprezentowano te cztery dokumenty jako pisma wiary i historii, omawiając etap przedliteracki tych dzieł w świetle różnych naukowych metod badawczych jak historii form literackich, historii tradycji, historii przekazywania tradycji, historii redakcji i historii oddziaływania tekstu.

Dzięki tym badaniom dziś możemy nie tylko odtworzyć „najstarszy obraz Jezusa z Nazaretu”, ale również dojść do samych słów i czynów Jezusa (ipsissima verba et facta Jesu), a nawet usłyszeć sam Jego głos (ipsissima vox Jesu). Ewangelie jako dokumenty wiary i historii łączą te dwie rzeczywistości w jedną całość będąc czteropostaciowym świadectwem czterech ewangelistów-redaktorów.

¹ Cyt. z opaski spinającej części trylogii: „Stary Testament o swoich największych postaciach”; „Ewangelie wczoraj i dziś”; „Wychowawcze posłannictwo Słowa”.

W rozdziale 3 (ss. 46-57) przedstawiono Ewangelię Dzieciństwa, która pojawia się w najdojrzałej formie tylko u Mt (1-2) i Łk (1-2) oraz w formie hymnu chrystologicznego u J 1,1-18.

Po tym omówieniu tajemnicy Wcielenia i Narodzenia („Mysterium Incarnationis”) Autor publikacji zajął się w 4 rozdz. (ss. 58-70) omówieniem najstarszej ewangelii kanonicznej tj. ewangelią wg św. Marka, którą zatytułował, zgodnie z tematem wiodącym w tym dziele, jako „Ewangelię o Jezusie Chrystusie jako Synu Bożym” (1,1-16,8 i dłuższe zakończenie: 16,9-20).

Podobnie uczynił z ewangelią wg św. Mateusza w rozdz. 5 (ss. 71-83) tytułując ją jako: „Ewangelię o Mesjaszu i Jego Królestwie (Kościele)” (3,1-28,20).

W rozdziale 6 (ss. 84-93) zajął się Autor tej książki trzecią i ostatnią tzw. ewangelią synoptyczną tj. ewangelią wg św. Łukasza, określając ją jako „Ewangelię o Zbawicielu i historii zbawienia” (3,1-22; 4,1-24,53).

W rozdziale 7, który nosi tytuł „Ze skarbca ewangelii synoptycznych” (ss. 94-131) poddano dokładnej analizie dwa najbardziej charakterystyczne teksty ewangeliczne, a mianowicie „Hymn na cześć Boga-Zbawcy w Łukaszej Ewangelii Dzieciństwa” czyli Magnificat” (1,46-55) /A/, a także modlitwę Pańską „Ojciec nasz” /B/.

W rozdziale 8 (ss. 131-144) Autor publikacji zaprezentował ewangelię wg św. Jana (1,19-20,31; 21,1-25) określając jej główne przesłanie w formie tytułu: „Ewangelia o Wcielonym Słowie i światłości prawdziwej” (ss. 131-144).

W rozdziale 9 (ss. 145-158), podobnie jak Ewangelie Dzieciństwa (por. Rozdz. 3), prezentuje ks. Profesor łącznie „Ewangelie męki, śmierci i zmartwychwstania” (4 ujęcia historyczno-teologiczne), uwzględniając takie główne zagadnienia, jak „Problem chronologii w opisach męki”, czy „Problem odpowiedzialności za śmierć Jezusa”, jak i problemy związane z czteropostaciową formą przekazu narracji o tajemnicy paschalnej (Mk 14,1n; Mt 26,1n; Łk 22,1n i J 18,1n).

W formie Aneksów w rozdz. 10 (ss. 159-173) zaprezentowano w tej książce także takie kwestie jak: „Autorzy – redaktorzy ewangelii synoptycznych i czas ich powstania” /A/ i konsekwentnie: „Autorzy-redaktorzy Ewangelii Jana i czas jej powstania. /B/ oraz „Symbole Ewangelistów” /C/.

Całość pracy wieńczy Autor książki nawiązaniem do współczesnych czasów jak myśli Jana Pawła II, iż w trzecie tysiąclecie mamy wchodzić „z Księgą Ewangelii w rękę „czy wypowiedzi o Jezusie z „Nieboskiej komedii” poety Z. Krasińskiego „Galilejczyku zwyciężyłeś” z życzeniem ks. Profesora, aby On „zwyciężał w następnych pokoleniach” (s. 175).

Walory tej najnowszej pracy o Ewangeliach wzmacnia nie tylko jasność wykładu najnowszych trendów w badaniach biblijnych nad ewangeliami, ale również stawianie śmiałych hipotez, niepodejmowanych dotychczas w biblistyce np. przy monograficznym omawianiu modlitwy „Ojcze nasz” Autor książki w przypisie 164 (s. 128) nazywa modlitwę arcykapłańską z J 17,1n „jakby „Janowym Ojcze nasz” wypowiedzianym w obliczu dokonanego dzieła przez Jezusa (ww. 1-4). Występują tu prośby za uczniów (ww. 6-19) i za przyszły Kościół (ww. 20-26)”.

Te walory zarówno naukowe, jak i praktyczne prezentowanej książki czynią ją cenną pomocą zwłaszcza w pracy katechetycznej i pedagogicznej. Książka godna jest polecenia nie tylko katechetom, pedagogom i studentom, ale również rodzicom i tym wszystkim, dla których wartości czerpane z Ewangelii są istotne i nieodzowne w kształtowanie osobowości własnej i innych ludzi.

ks. Piotr Mierzwa